

Försommar i Drömparken

Ett hav av blommande Allium

Foto: Stig F 2021

2 Funktionärer

3 Ledare

4 Organisation

5 Aktiviteter

6 Resor, Annonser

7 Profilen, Inger Rosén Hansson

8 Hotellägaren, kåseri

9 Kvinnojouren

10 Bedrägerier XIII

11 Att vara lärare III

12 Så kunde det gå till på EP

13 Sommarro

14 Recensioner, Val i höst

15-16 Studieprogram

17 Covid 19

18 KPR, Digitalt utanförskap

19 J.P. Johansson

20 Majs kåseri

21 Den gamla bilden, Hjärnkoll

22 Märta's klurigheter

23-24 Sommartider

Redaktions- kommittén	Solveig Zander, ansvarig utgivare	070 241 0227	solveig.zander@outlook.com
	Stig E. Forshult, redaktör	070 531 5388	stigforshult@gmail.com
	Maj Kinnbo	073 949 1551	kinnbo.maj@gmail.com
	Carl-Erik Lind	070 735 2274	calle.ingrid@gmail.com
	Sven-Olof Johansson, annons	070 211 5076	johansson85@hotmail.com

Funktionärer	telefon
Bordtennis, Peter Örberg	072 556 2237
Boule, Pia Rosenberg	073 680 4727
Bowling, Anita Lund	0171 413 097
Bridge, Barbro Sandberg	073 681 5523
Friskvård, <i>vakant</i>	
Läkemedelsombud, <i>vakant</i>	
Programkommitté, Anita Nehler	070 660 1757
Redaktör, Stig Forshult	070 531 5388
Rekrytering, Karin Berkö	072 240 1002
Resekommitté, Lisbeth Broström	070 287 4894
Studiekommitté, Pia Rosenberg	073 680 4727
Valberedning, Barbro Larsson	070 361 5866
Västanvind, Heidi Rosén	0171 388 36
Webbansvarig, Gunnar Tallnäs	076 817 0191
Kommunala Pensionärsrådet, KPR	
Carl-Erik Lind	070 735 2274
Enabygdens bankgironummer:	5947-0559
Enabygdens swishnummer:	123 230 8906
Organisationsnummer:	802 447-9597

Avgiften vid månadmöten, 70 kr, inkluderar underhållning, förtäring och information. Ska betalas av samtliga närvarande.

Vi är tacksamma om ni som ändrar namn adress, telefonnummer eller e-postadress, meddelar detta till Solveig Zander, telefon 070 241 0227 alt. mejl till solveig.zander@outlook.com

Adress, telefon och mail:

SPF Seniorerna Enabygden
Källgatan 1 B, 749 35 Enköping
Enabygden: stigforshult@gmail.com
Hemsidan: gunnar.tallnas@gmail.com

Enabygdens hemsida:

www.spfseniorerna.se/enabygden

Klicka vidare på "Tidningen Enabygden" och sedan på "Läs tidningen".

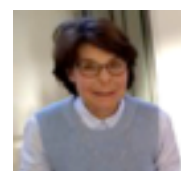
STYRELSEN, ordinarie	telefon
Solveig Zander, ny ordf.	070 241 0227
Pia Rosenberg, vice ordf.	073 680 4727
Irene Löthegård, sekreterare	070 926 6206
Anita Nehler, vice sekr.	070 660 1757
Reine Fredengrener, kassör	070 540 3630
Karin Berkö	072 240 1002
Eva Armholt	070 238 2628

Ersättare	telefon
Christer Sandelin	076 879 6275
<i>vakant</i>	

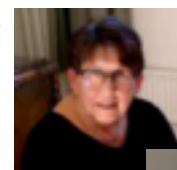
Revisorer	telefon
Lars Wallander	070 314 6850
Glen Ärnils	070 532 8479
Monica Sahlén, ersättare	070 547 6544

mail

solveig.zander@outlook.com
pia.rosenberg52@gmail.com
irene@lothegard.nu
anita.nehler@hotmail.com
reine@elstop.se
karinb.berk6@gmail.com
eva.armholt@gmail.com

Solveig

Irene

Eva

chsandelin@gmail.com

larswa111@gmail.com
glen.arnils@mbox.lidnet.se
monica.sahlen40@gmail.com

Styrelsemöten planeras till måndag 7/6 (Obs tisdag), 22/8, 10/10, 7/11 och 5/12, normalt kl 10. Expeditionen på Kryddgården, Källgatan 1 B, håller tills vidare stängd, eftersom kommunen vägrar att låsa upp ytterdörren. Ring eller mejla istället. Se kontaktuppgifter ovan.

Solveig har ordet

Framtiden är ljus!

Våren är en härlig tid. Allt känns lättare, det blir ljusare och varmare, vi får ny energi. Äntligen kan vi planera för en sommar där vi kan vara fler som träffas både ute och inne. Själv ser jag verkligen fram emot att hitta min roll som ordförande för SPF Enabygden. En uppgift jag bär med stolthet inte minst tack vare alla trevliga och kunniga medarbetare och medlemmar som jag får möta. Jag stöter ständigt på frågor och uppgifter jag inte vet hur jag ska hantera. Det finns många som hjälper mig och det är jag tacksam för. Tålmod är rätta ordet och att ta en sak i taget. Jag har bestämt att det ska bli bra

Något jag funderat på, och som vi tillsammans behöver fundera över, är hur vi kan fånga fler med-

lemmar och få fler att delta i våra spännande aktiviteter. Det gäller att fortsätta erbjuda intressanta program. Jag lockades av förra årets friskvårdsvecka med inbjudningar att besöka trädgårdar. Det gjorde att jag ville fortsätta lära känna SPF Seniorerna mer. Pandemin har släppt sitt grepp men fortfarande finns många som har svårt att ta sig ut i sällskapslivet igen. Låt oss ändra på det. Styrelsen planerar nu för en stor fest, för att två år försent fira vårt jubileum. Då är alla tidigare, nya och kommande SPF:are välkomna.

För övrigt jobbar vi, alla pensionärsorganisationer, tillsammans för att finna en lösning på lokalfrågan. Det är många viljor och önskemål. Jag är optimist och är övertygad om att det kommer bli bra bara vi är villiga att kompromissa och det verkar så.

Önskar er en fin sommar och ser fram emot att träffas i höst.

Solveig Zander

Redaktörens rader

Vid årsmötet den 11 mars valde *Enabygden* ny ordförande efter Inger Rosén Hansson som tjänat oss under sju år. Varmt tack Inger för goda insatser under denna tid.

Nu är Solveig Zander ordförande och vi har förstås stora förväntningar på henne. Nya i styrelsen är även sekreteraren Irene Löthegård och Eva Armholt samt Christer Sandelin som ersättare. Välkomna i gänget. Se sid 2 för kontaktuppgifter.

I bästa fall kan vi nu också hoppas att den besvärliga pandemin Covid-19 har tappat sin kraft och att vi i fortsättningen kan leva någorlunda normalt tack vare vaccinerna. Låt oss tro på det, men risken finns ändå att sjukdomen kan blossa upp igen i höst. Då är det möjligt att vi behöver ännu en spruta precis som för influensa.

Dessutom finns fortfarande den besvärliga Post-covid som kan drabba några av oss och aldrig verka gå över. Därför måste vi fortsätta att vara på vakt både mot SARS-2 och mot nya okända virus, men ändå torde situation vara betydligt tryggare nu än för två år sedan. Se även sid 17.

Om Ukraina

Tyvärr kan jag inte förbigå Ukraina denna gång. Detta land har både en lång och en kort historia, troligen grundat som *Kyivan Rus* på 7-800-talet av vikingar från *Ruotsi* (Sverige), som det första östslaviska riket. Efter många hundra år av maktskiften och gränsförflyttningar återuppstod Ukraina 1991 som en demokratisk stat i vardande. Bara för att än en gång angripas av ett maktfullkomligt Ryssland. Betänk då att Ukraina kämpar även för vår sak, eftersom Ryssland anser att Sverige ingår i dess intressesfär.

StigF

Välkomna med egna bidrag till *Enabygden*. Skicka gärna en bild med några kommentarer. Då kan vi ringa upp. Det finns säkert många som gillar att skriva lyrik. Så varför inte skicka in kvartalets dikt, eller kanske berätta om en nyligen läst bok. Det behövs inte många rader. Välkomna! För signerade artiklar svarar alltid artikelförfattaren själv.

Det går också bra att få ett eget foto på *Enabygdens* första sida. T.ex. en sommar- eller höstbild för nr 3 och en höst- eller vinterbild för nr 4, 2022. Kanske kan det t.o.m. bli ett litet pris!

Presstopp för *Enabygden* nr 3, 2022 är på **fredag den 5 augusti / StigF**

NUVARANDE OMRÅDESGRUPPER

Områdesgrupp 1, Kontakt:
Elisabeth Andersson, tel 072 738 6760
e-post: reisandersson@gmail.com.
Jan-Olov Andersson och Sten-Olov
Björbrand ingår också i gruppledningen.
Området omfattar medlemmar boende på
landsbygden utanför Enköpings stad.

Områdesgrupp 3, Kontakt:
T.v. vakant
Fanna (Svampgatorna), Korsängen,
Bergvreten, Husberg, Gånsta, Stenvreten,
Bredsand, Åkersberg.

Områdesgrupp 4. Kontakt: Vakant
Vilka kan ställa upp här? Ni är efterlängtrade!
Centrala Enköping, Kungsgatan, Östra
Ringgatan, Lilla Vägen, Sandgatan öst,
Tullgatan, Munksundsgatan, Kryddgårds-
gatan, Korsängsgatan och gator som korsar
dessa.

Områdesgrupp 5, Kontakt:
Kurt Pettersson, tel 070 320 4172
e-post: kurt.3702@gmail.com.
Enköping sydväst, Gröngarn, Munksundet,
Lillsidan, Västerleden, Galgvreten.

Områdesgrupp 6. Kontakt:
Pia Rosenberg, tel 073 680 4727
e-post: pia.rosenberg52@gmail.com.
Romberga, Enögla, Drottninggatan,
Bangårdsgatan, Linbanegatan, Långgatan
norr, Bergsgatan, Fjärdhundragatan norr,
Lillängsgatan.

Områdesgrupp 7, Kontakt:
Eva Armholt, tel 070 238 2628
e-post: eva.armholt@gmail.com
Långgatan södra delen, Fjärdhundragatan
söder, Hägnadsvägen, Sandgatan väst,
Torggatan väst, Västra Ringgatan,
Lillebergsgatan, Kyrkogatan.

SPF Seniorerna, medlemsutveckling

Medlemsantalet i SPF Seniorerna *Enabygden* sjunker så sakta. Det borde vara tvärtom, då vi ju successivt blir fler pensionärer i Enköping. Pandemin under 2020/21 har tveklöst varit en viktig orsak, när vi har haft färre aktiviteter att erbjuda. Inte minst de attraktiva tipspromenaderna i Drömparken har visat på detta.

SPF Seniorerna på riksnivå gör emellertid mängder med saker som inte syns lika bra. Främst kämpar man för våra pensioner och för att årsrikas villkor ska bli bättre. Föreningen bekämpar också ålderismen med fördomar mot äldre om inkompetens och oförmåga som tyvärr existerar. I tidningen *Senioren* finns information om detta och mycket annat samt fina rabatter. Värva därför gärna någon bekant.

Lokaler

Kryddgården har sedan länge varit samlingsplats för SPF Seniorerna *Enabygden*. Här har vi hållit möten i A-salen och även gympat och spelat bordtennis. Grupprummen har fungerat utmärkt för studiecirkelar och sammanträden. Olyckligtvis stängdes lokalerna under pandemin och mot slutet av sommaren kom t.o.m. signaler om att vi helt skulle förlora dem. Nu är dessa planer lyckligtvis åtminstone delvis ändrade men ändå har Enköpings pensionärer fortfarande inget permanent tillhåll i något *Pensionärernas hus* eller motsvarande. Med tanke på att drygt 25 % av Enköpings invånare är över 65 år, borde ett sådant egentligen vara en självklarhet.

StigF

Viktiga telefonnummer	SOS alarm	112	Polisen	114 14	
Vårdguiden	1177	Husläkarcentrum	0171 417 300	Hemtjänst	0171 625 425
Kvinnojouren	0171 440 242	Brottsofferjouren	0171 262 06	Kontaktcenter	0171 625 000, vx
Jourhav. medmänn.	08 702 1680	Röda Korset, stöd	0771 900 800	Färdtjänst	0171 625 920
Äldrelinjen	020 222 233	Kvinnofridslinjen	020 505 050	Taxi	0171 440 000

Pandemin är lugn men inte över, varför vi även framgent tvingas till vissa begränsningar. Sålunda gäller:

- 1) **Anmälan krävs till alla aktiviteter** via telefon, sms eller mail till någon i **programkommittén**.
 - 2) **Antalet närvarande är t.v. begränsat** till alla aktiviteter. Se även annons i EP om möteslokaler m.m.
 - 3) **Betalning** för möten kan ske kontant eller gärna med swish nr 123 230 8906 eller bankgiro 5947-0559.
- Kommittén består av fyra personer: Anita Nehler, 0171 33 550, 070 660 1757, anita.nehler@hotmail.com, Håkan Pilqvist, 070 626 8777, hpilqvist@gmail.com och Ann-Katrin Sandelin, 070 496 1375, asandelin@yahoo.se. Alla aktiviteter sker i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Lördag den 20 augusti 40-årsjubileum

Välkomna till *Enabygdens* försenade 40-årsjubileum **lördag den 20 augusti**, kl 11-16.

Vi håller till i **Boglösa bygdegård** där det bjuds på underhållning, mat och andra aktiviteter.

Kostnaden är subventionerad till 100 kr.

Anmälan senast den 5 augusti till Eva A, Pia R. eller Stig F. Se sid 2 för kontaktuppgifter.

Välkomna önskar styrelsen.

Fredag den 9 september kl 14.00 Månadsmöte

Höstupptakt med underhållning och musikquiz av *Kurt & Curry*. Presentation av höstens aktiviteter.

Entré: 70 kr, Fika ingår.

Arbetsgrupp 6 tjänstgör, grupp 7 ses en timme före.

Fredag den 14 oktober, kl 14.00 Månadsmöte

Program presenteras senare.

Entré: 70 kr, Fika ingår.

Arbetsgrupp 7 tjänstgör, grupp 1 ses en timme före.

Fredag den 11 november kl 14.00 Månadsmöte

Martina Johansson från Riksdagens pensionsgrupp och *Solveig Zander* berättar om våra pensioner

Entré: 70 kr, Fika ingår.

Arbetsgrupp 1 tjänstgör, grupp 3 ses en timme före.

Fredag den 9 december, kl 14.00 Månadsmöte

Underhållning samt julgröt, skinksmörgås, kaffe och kaka. Entré: 70 kr.

Arbetsgrupp 3 tjänstgör, grupp 5 ses en timme före.

Alla är välkomna och ta gärna med någon gäst.

Månadsmöte maj 2022

Fredagen den 13 maj höll SPF Seniorerna *Enabygden* vårens sista månadsmöte. Nästa gång blir i september, när höstsessionen drar igång. Denna fredag gästades vi av *Camilla Nycander* och *Åsa Berglind* från *Läkarhuset* på Linbanegatan i Enköping. Där arbetar ett trettiotal personer, varav tre ingår i den s.k. äldremottagningen, som ligger på bottenplanet. Det är en satsning som Region Uppsala beslutade om redan hösten 2020 och den har så sakteliga kommit igång i kommunerna i länet. Ansvarig är Vårdstyrelsen och dess ordförande *Malena Ranch*. I Enköping finns ytterligare en äldremottagning på lasarettets Husläkarcentrum, som emellertid haft problem med att rekrytera personal.

Äldremottagningarna är primärt avsedda för patienter över 75 år och med tydliga vårdbehov. Dessa rangordnas av regionen i olika grupper från 1-6 beroende på sjukdom och sammanställningen skickas minst årligen till de vårdcentraler, där personerna är listade.

Läkarhuset har t.ex. ungefär 7500 listade personer, varav cirka 750 kan vara aktuella för dess äldremottagning.

Äldremottagningen tar kontakt via brev och telefon med berörda personer. Dessa erbjuds besök hos en sjuksköterska och ofta även läkarbesök. För dem som har svåra rörelseproblem erbjuder man även hembesök. Vid dessa tillfällen görs en omfattande kontroll av personens hälsostatus och vid behov skickas remisser till specialister. Dessutom får patienten ett särskilt direktnummer till sin kontaktperson på Läkarhusets äldremottagning och slipper därmed sitta i långa telefonköer eller åka till akuten i onödan.

Satsningen på äldremottagningar har hittills drivits som försöksverksamhet, men tanken är att den ska permanentas vid alla vårdcentraler i länet från 2023. Se även artikel i *Enabygden* nr 2-2021.

StigF

Resekommitténs program 2022

Äntligen är Resekommittén på gång igen efter en orolig start på året, då pandemin styrde våra liv. Ändå måste vi vara fortsatt försiktiga och inte i onödan trängas med andra, inte ens efter att ha vi fått vår tredje eller fjärde spruta, även om de ger ett mycket gott skydd. Eventuellt kan teatrar m.fl. fortsatt välja att kräva covid-bevis.

Två resor har Resekommittén sålunda hunnit med under våren. En av dessa gick till Arlanda och Noors slott och den andra till Gävle och Bönans fiskeläge. Nu laddar vi inför höstsäsongen, men mer om detta kommer i nästa tidning. Alla resor annonseras också under *Föreningar* i *EP*.

Måndag 22 augusti åker vi på en **räkkryssning** vid lunch.

Vi åker med räkbåten Tor från Enköpings Inre hamn **kl 13.00** och kryssar runt i Mälarens skärgårdar under tre à fyra timmar. Under tiden äter vi räkor samt kaffe och kaka medan vi underhålls av en trevlig trubadur.

Kostnad: högst 500 kr.

Anmälan helst senast den 31 maj.

Någon gång i **oktober** planerar vi ett besök på Uppsala Stadsteater för att bese föreställningen **Arsenik och gamla spetsar**.

I denna klassiska och farsartade thriller av Agatha Christie och i regi av Philip Zandén spelar bl.a. *Pia Johansson* och *Anna Carlson*.

Kolla annons i *EP* om tid, pris m.m. Mer info kommer också i nästa nummer av *Enabygden*.

Resekommittén består av Lisbeth Broström, tel. 070 287 4894, May-Britt Waghorn, tel. 070 277 0353, Bo Wannberg, 070 343 3783 och Anne-Marie Lindström, 070 770 6609.

Sommarens färger är här!
Kampanjen gäller t.o.m 3/7-2022 Kan ej kombineras med andra erbjudanden

20%
på utomhusfärg från Nordsjö

Klipp ut annonsen och visa i kassan!

Nordsjö
SUPER MATT
Tinova VÅR 2 PLS
one SUPERTECH
one

Nordsjö
Idé&Design
Riktig hjälp. Riktig kunskap.

Ackes
Vardagar 9:30-18:00
Lördag 9:30-15:00
Söndag 10:00-14:00
Vagnsgatan 4 Enköping
0171-44 11 84

Varning för bedragare!

Vi vill uppmärksamma dig på att:

- ▶ Aldrig lämna ut personliga koder till någon.
- ▶ Använd aldrig ditt BankID på uppmaning av någon. Oavsett vem som påstår sig vara avsändare.
- ▶ Om du drabbas, polisanmäl.

Läs mer om hur du kan skydda dig mot bedrägeriförsök www.sparbankenenkoping.se/bedragerier eller polisen.se/bedrageri

Sparbanken i Enköping

Tel. 0171-853 00 www.sparbankenenkoping.se

Stort **GRATTIS** och **Lycka Till** önskas vår annonsör *Sanna Laaksoharju* som öppnar en ny hundbutik.

Profilen

Inger Rosén Hansson

Vid årsmötet med SPF Seniorerna *Enabygden* den 11 mars avgick vår ordförande sedan sju år, Inger Rosén Hansson. Hon har under denna tid lett föreningen på ett tydligt och kompetent sätt trots att en världsomspännande pandemi mot slutet satte besvärande gränser för verksamheten. Stort tack Inger för denna tid.

Men vem är då denna kvinna som hellre visar upp ett diskret ledarskap än pekar med hela handen? Jo, inför vår Herre är vi ju alla smålänningar, men Inger är äkta vara och född som

Inger Rosén i Mariannelund under de sista krigsåren. Efter studier i Mariannelund och Eksjö fortsatte hon till Stockholm och utbildade sig till sjuksköterska i Danderyd under 1960-talet. Från denna tid har hon ägnat hela sitt yrkesverksamma liv åt sjukvård och sjukvårdsutbildning.

De första åren som sjuksköterska tillbringade Inger på Danderyds sjukhus. Under 1970-talet vidareutbildade hon sig så till vårdlärare. Efter detta flyttade hon tillsammans med sin man in i en nybyggd villa på Bergvreten i Enköping. Då som nu låg Enköping bra till för arbetspendling, vilket passade utmärkt när Inger först anställdes som vårdlärare i Västerås och senare blev skolledare vid Landstingets sjuksköterskeutbildning i Uppsala. När denna 1997 uppgick i Uppsala universitet var hon programansvarig för sjuksköterskeprogrammet fram till pensionen 2010.

Ingers roll som sjuksköterska, vårdlärare och skolledare omspannar en mycket dynamisk tid med en dramatisk omdefiniering av sjuksköterskekallet till ett högkvalificerat yrke. Utbildningen flyttade från gymnasienivå till högskolan och senare in på universiteten bland andra avancerade yrkesutbildningar. Då gäller det att hänga med och anpassa sig i en till stora delar ny miljö och till nya krav.

Men vad ska man hitta på som pensionär? Ingers man hade tyvärr avlidit alldeles för tidigt redan 2007, varvid livet ställdes på ända. Som ensamstående blir många saker direkt mycket besvärligare. Lösningen för Inger blev att engagera sig på olika sätt i kyrkan, bl.a. som kyrkvård, och i Rebeccalogen i Enköping samt under hand i SPF Seniorerna. Här dröjde det inte länge, innan hon kom in i styrelsen och så småningom även blev ordförande i *Enabygden* 2015. Parallellt satt Inger några år också i distriktsstyrelsen där hon var vice ordförande. Här kom hennes administrativa och arbetsledande erfarenheter väl till pass.

Vi människor har behov av sociala sammanhang såsom föreningar av olika slag. Här kan man göra nytta både för sig själv och andra. Detta har Inger i allra högsta grad lyckats med, inte minst inom SPF Seniorerna *Enabygden*. Hennes framgångsrika tid som ordförande är nu slut, men som nämnts ovan, har hon åtskilliga andra engagemang och lär knappast bli sysslolös. Vi tackar Inger för den tid som varit och önskar henne ett fortsatt rikt liv.

StigF

Foto: Maj Kinnbo

När man blir gammal får man mönster på gardinerna eftersom man inte ser så bra.
Lina 8 år

Hotellägaren

För trädgården och till alla växters fromma ömmar vi för pollinerande insekter. Humlor, bin, fjärilar och andra flygfän hjälper flitigt till att öka på blomsterprakten. Också apeln hyser varma känslor för dessa besökare. Gröna Oranieäpplen har just börjat släppa från sina fästen och dunsar mjukt ner på gräsmattan under grenarna.

Utan insekter, ingen äpplepaj

Det är alltså inte bara ögonfägnaden i blomrabatten som gör att vi trivs med de surrande varelserna runt om oss, smaklökarna får också sitt. Med denna inledning och lovsång till insekternas ära är det kanske förståeligt att vi även prisar deras fortplantningsförmåga.

För att hjälpa till i denna delikata fråga, införskaffade vi ett fjärlshotell. Ett lustigt hus med brutet plåttak som består av sex rum men inget kök. Möblerat och klart med vasstrån, kotte, spån och gallerfönster. Allt klart för mottagande av villiga gäster. En del vasstrån har redan pluggats igen av äggläggande vildbin.

Larv, puppa och vips nya flygfärdiga varelser. Pluggen vid utgången är tillfällig mat för larven. Vertikala springor i ett av rummen är avsatt för fjärlarna, de övriga för andra kryp. Men! Nu är det så att hotellägandet inte är någon dans på rosor.

Att sätta upp det var det enklaste, en spik och en hammare, så satt det snyggt på en stolpe på pergolan. Någon städning är det inte tal om, den sköter gästerna själva, men själva urvalet av besökare kräver sin man! Inte beroende på snöd vinning, för man kan inte debitera någon pekuniär ersättning för vistelsen, det är istället så att vissa besökare inte är salongsfärdiga. Vi har ingen portierdisk och de ovälkomna dyker upp utan att checka in, och det vid tillfällen då vi inte är närvarande.

Det gör det svårt att sålla.

Vi har ett altangolv med trätrall. Förträffligt att gå på, men också det golvet har en undersida. Det är där som spindlarna har sitt tillhåll. Små och stora om varandra men alla är lika hungriga

Deras nät vävs i vinklar och vrår, runt fönsterkarmar och pergolans träfasad. I vårt land har vi inte några giftiga arter, åtminstone inte farliga för människan, deras fångstgarn är i första hand konstruerade för just insekter. Nu kanske ni anar kulturkrocken vad gäller inhysingar på hotellet. Den senare sorten äter upp den förstnämnda.

Utanför själva hotellbyggnaden har vi en rabatt med blommor. Kärleksört varvad med nepetor, rosor och annat för fjärlar matnyttigt är planterat precis nedanför dörren till vårt etablissemang.

Frekvensen av matgäster är alltså påtaglig. Det surrar och viner och fladdrar mest hela tiden. Under tiden sitter en halvdäst spindel av den läskiga sorten inne i rummet med kotten för dörren. Han syns inte förrän man kommit riktigt nära. Runt ett av de åtta benen sitter signaltråden som är förbindelsen till nätet han spunnit mellan hotellfasad och ett stuprör som leder ner till rabatten.

Free clipart från
Dreamstime

Jag sitter en dag på altanen, i motljus, och ser hans nät glittra väldigt tydligt. Det är tomt på det matnyttiga som han traktar efter. En vitvingad fjärl sitter i samma stund på kärleksörten inunder. Fladdrar lite hit och dit som det anstår en yster individ. Nätet hänger en dryg meter ovanför hennes antenner. Innan jag hinner ropa ett varningens ord lyfter hon och fastnar i det klibbiga nätet.

Helvete, tänker jag.

Och det var precis den korrekta beskrivningen för var den vitvingade skönheten hamnade i. Vingarna fastnade riktigt ordentligt innan jag kom på fötter för att befria henne. Spindeln var snabbare än jag. Han kom rusande över nätet och precis inför mina ögon bet han i den skälvande kroppen och vingarnas slag blev mer långsamma. För sent för någon räddningsinsats.

Fortsättning på nästa sida, höger spalt.

Kvinnojouren

På självaste Internationella Kvinnodagen den 8 mars gästades SPF Seniorerna *Enabygden* av den ideella organisationen *Kvinnojouren i Enköping*. Drygt 40 medlemmar hade hörsammat inbjudan till mötet som ägde rum på den nyrenoverade Wallinska gården. Tre av de kvinnor, Ellen, Emma och Lo, som arbetar på Kvinnojouren berättade om varför de är aktiva där och vad de kan göra för främst utsatta kvinnor. Kvinnojouren har funnits i Enköping i 30 år och finansieras av frivilliga gåvor och vissa bidrag från staten och Enköpings kommun, men är annars helt fristående från kommunen.

Ungefär en fjärdedel av alla kvinnor har någon gång under livet utsatts för våld. Detta behöver inte vara fysiskt våld utan kan många gånger vara att kvinnan psykiskt eller ekonomiskt hindras från att göra det hon vill. Det mesta av sådant våld sker i nära relationer, även om också provocerat våld förekommer. Det senare polisanmäls för det mesta, medan det sannolikt finns ett stort mörkertal om våld inom familjen. Detta gäller inte minst högre upp i åren, när någon av parterna kanske börjar bli dement, vilket kan vara svårt att hantera. Denna form av våld kommer sällan fram.

Kvinnojouren har öppet dagtid. Utöver detta finns Kvinnofridslinjen samt tel.nr 112 som alltid ska användas vid akuta situationer. Se sidan 4. Den som söker upp Kvinnojouren kan få stödsamtal med väl utbildad personal under full sekretess, även i grupp, samt en egen kontaktperson vid behov. Det går även att få tillgång till skyddat boende såväl i Enköping som på annan ort samt hjälp vid kontakt med myndigheter om kvinnan vill söka bodelning, skilsmässa m.m. Det finns också verksamhet för barn som inte sällan hamnar i kläm i dåligt fungerande familjer.

Kvinnojouren har även utåtriktad verksamhet genom att informera om sitt arbete och om relationer för föreningar, i skolor, på arbetsplatser och i liknande sammanhang. På detta sätt försöker jouren att förebygga att våld över huvud taget utövas. Huvuddelen av verksam-

Fortsättning från sidan 8, Hotellägaren

På något underligt sätt kunde marodören dra sitt offer upp till kotten utanför "sitt rum" utan att alltför mycket spräcka nätet. På mycket kort tid återstod bara vingarna på ett skrumpet skal av det lilla livet.

Hotellägaren blev förbannad! Hämtade borste och förintade nätet, öste invektiv över mördaren och begärde ögonblicklig utcheckning.

En glad pensionär, gästkåsr

heten går i övrigt ut på att på olika sätt stötta dem som blivit utsatta för våld av skilda slag.

Enabygden tackar Kvinnojouren för att vi fått ta del av er verksamhet samtidigt som vi hoppas att ni successivt kan göra er själva obehövlige.

StigF

Lo Lindström och Ellen Andersson från Kvinnojouren i Enköping Foto: StigF

Trädgårdsdagen
i Enköping

Möt oss på Trädgårdsdagen, lördagen den 3 september, kl 10-16 cirka. Vi finns längs Åpromenaden i närheten av Food-courten.

Välkomna till SPF Seniorerna *Enabygden*!

Bedrägerier XIII

Bedrägerierna mot äldre och andra fortsätter. I mitten på mars fick jag nedanstående mejl från, som det såg ut, ICA Kundservice. Avsändare var emellertid ”bounce@kangasalaia.com” och inte ICA. Genom att svara på några enkla frågor skulle jag få ett presentkort på 10 000 kr. Men för att svara måste jag först klicka på en länk i mejlet. **Gör inte det!** Den går till någon bedragare på ”<http://secrtk.noorrkkuu.com>” som ju inte har något alls med ICA att göra.

GRATTIS, FORSHULT@LIBERAL.SE

Vi är glada att kunna meddela att du har en unik möjlighet att bli en av de lyckliga vinnarna som får ett [presentkort värt 10.000 Kr på ICA](#).

För att lyckas behöver du bara fylla i formuläret och svara på ett par frågor! Missa inte chansen och var snabb, antalet presentkort är begränsat!

Lycka till!

Med vänliga hälsningar

Ett liknande fuskbrief kom häromdagen från ”Jysk”. Om något verkar för bra för att vara sant, så är det med stor säkerhet inte heller sant.

Dejtingappar

Vad som också relativt nyligen har hänt och säkerligen mer än en gång är att en kvinna blivit sol-och-vårad på dataappen *Tinder*. Den kallar sig själv för ”dejtingapp för mogna singlar”. Sannolikt är det inte många åsrika som använder *Tinder*, men kanske våra barn och barnbarn gör det (Se SvD 3/4). Dessutom finns det flera dejtingappar avsedda för oss åsrika som *match*, *singles50* och *elitesinglar*.

Tanken är förstås att man ska få hjälp att finna en partner, vilket det inte alls är något fel med. Men som allt annat kan dejtingappar missbrukas och så görs också i alltför stor utsträckning. **Var därför på din vakt**, vilket gäller såväl kvinnor som män. Tyvärr är det alldeles för lätt att bli lurad av manipulativa människor.

Det låter kanske självklart att låta bli sådant, men ändå går det alltför lätt att falla i fällan och låna ut stora belopp till okända personer. Särskilt om det är bråttom ska man dra öronen åt sig och fundera ett varv till.

Stopp och belägg! Vill jag verkligen detta?

Penningtvätt

En närbesläktad bluff är att av någon ”vän” bli ombedd att ta emot och vidarebefordra pengar till andra. Då är risken stor att denne vill ”låna”, dvs använda ditt bankkonto för att tvätta svarta pengar som stöldgods och liknande. Sedan är det du som blir åtalad medan skurken går fri. **Varning!** Och prata gärna med barnbarnen om detta. Även de kan bli utsatta och förstår kanske inte alltid vad som är fel.

Det har även hänt att ”Polisen” eller ”banken” ringt och sagt att du är utsatt för bedrägeri, men att det går att lösa om du lämnar ifrån dig ditt bankkort. **Gör inte det och aldrig koden!** Då blir du garanterat bedragen och bestulen!

Coronakompensation, arv, bilskatt åter!

Av och till får jag även mejl om att jag ska få kompensation på någon miljon euro eller så för allt lidande som jag fått utstå under pandemin. Det låter ju bra, men allt sådant går ut på att få mig att avslöja mina inloggningsuppgifter till främst bankkonton. Så tyvärr, kasta sådana mejl. Du kommer aldrig att få några miljoner utan riskerar istället att bli av med pengar. Detsamma gäller när det kommer mejl om donationer eller stora arv efter i fjärran land avlidna släktingar eller just nu att du ska få bilskatten tillbaka. Även sådant är självklart bluff och *bitcoin* är bara för proffs. Det kan bli dyrt.

Insamlingar

En god gärning är förstås att skänka pengar till Ukraina eller andra behövande. Men gör det då genom någon betrodd organisation som Röda Korset, Rädda Barnen, UNHCR eller Radiohjälpens med 90-konton. Tyvärr förekommer falska insamlingar som bara är ute för att berika insamlaren själv.

StigF

Mitt liv som lärare Skolminnen från både Berlin och Sverige, del 3

Dietrich Burmeister är numera pensionär men har i många år varit lärare i naturvetenskapliga ämnen, bl.a. på St. Ilianskolan i Enköping. Sin egen utbildning har han emellertid från Tyskland. Han fortsätter här och i nr 3 att berätta om sina erfarenheter från skolans värld.

Hur blir man en bra lärare?

Denna fråga fick jag av några olika lärare oberoende av varandra efter att jag gick i pension för några år sedan. En både smickrande, tanke- och minnesväckande fråga.

Bryta mönster

Matte

Eleverna fick 20 uppgifter per lektion. Varje uppgift kan lösas och redovisas på 30 sekunder. Det hinner de inte på lektionen. Om och om igen, vem mår bra av det? Varje morgon, jo nästan, cyklade jag till skolan och på kvällen cyklade jag hem. Ca 18 km per dag ger syre till knoppen. Det fanns risk för att tankar bara ploppar upp. En mattelektion fick eleverna bara en uppgift: Om man byter ut gruset på fotbollsplanen och djupet ska vara 10 cm, hur många lastbillass behövs då? Bara en uppgift per timme. Eleverna fria som fåglar. Snabbt kom de tillbaka. Hur stor är fotbollsplanen?

Mitt svar: – ”Ta reda på det, men du får inte ta med dig ett meter-mått ur klassrummet”. Föräldrar reagerade för att eleverna kom fram till olika svar. Matematik är väl en exakt vetenskap? Några elever kom efter lektionen upp och svarade: – ”ett lass”.

– ”Hur vet ni det, redovisa skriftligt”.

– ”Vaktmästaren trodde det”, blev svaret.

Så fel han hade. Ca 40 lass behövs.

De fick lära sig att ringa telefonsamtal till företag. En elev som jag träffade senare berättade att han hade ett rejält försprång före sina gymnasieklasskompisar när de i undervis-

ningssyfte skulle ringa till företag eller myndigheter.

Efter några sådana uppgifter kom eleverna och frågade om de fick jobba också i boken. Klart de fick!

Att hitta rätt i pedagogikens djungel tackar jag en elev för. Tyvärr har jag glömt hans namn. Han frågade mig mitt i en lektion om jag inte kunde berätta något för dem. Jag kunde. Berättelsen behövde bara ha med ämnet att göra. Denna enkla fråga startade en process i mig som kan kallas läraren som ‘Storyteller’. Vem annars berättar för ungdomarna. Ytterst sällan har jag visat film för mina elever. Eget skrivande om ämnet och aktivt lyssnande ger nog så mycket kunskap. Ett tag gjorde mina elever sina egna läroböcker under NO-lektionerna. I synnerhet då fysik- och kemi-böckerna var undermåliga. De är bättre nu.

Kunskapsmätning

Långt innan man började med målstyrd undervisning och betygsättning har jag funderat på vad som ska mätas av elevens kunskap om det aktuella arbetsområdet i kemi, fysik eller biologi. Jag kan dessa ämnen med råge. När jag har sovrat berättar jag för eleverna. Dessa har tittat på TV, resonerat med andra vuxna, senare internet, läst i läroböckerna. En del har fastnat och annat inte. Är det bara mina kunskaps-prioriteringar som ska gälla? Jag smög mig fram till den ultimata provutformningen. Först var det de klassiska 10 frågorna. Sedan kom det en fråga till som ställde till det för eleverna.

– ”Var det något mera du ville berätta för mig om ämnet?” Eleverna fick veta att jag var mera intresserad av deras kunskap än av att de svarade på just mina frågor. Så småningom frågade fler och fler elever om de bara fick ta sista frågan. Elever som tidigare svarade fåordigt på varje fråga skrev plötsligt sida upp och sida ner om sitt vetande. Några av dessa elever kom med stämpeln ‘Dyslektiker’ i pannan. En fröjd att läsa, inte så svårt att bedöma och aldrig att en elev kom och tyckte att min bedömning var orättvis eller felaktig. Klart att jag visste att jag bröt mot alla regler som fanns inbyggda i det målstyrda betygssystemet.

Dietrich Burmeister

Så kunde det gå till på Enköpings-Posten

Klockan 02.20 torsdag 7 januari 1991 väcktes jag av telefonen. Jag var då redaktionschef på Enköpings-Posten och blev inte helt överraskad, även om det inte heller tillhörde vanligheterna att folk ringde och väckte mig mitt i natten.

- Ja, det är Roger, muttrade jag. På den tiden hade jag en riktig telefon, en sådan där som satt fast i väggen med en sladd.
- Hej, det är Falken. Jo, det är så att USA började bomba Irak tjugo i ett i natt och vi tänkte att du ville veta det.
- Vilka vi?
- Ja, jag och Mattsson alltså. Vi är på tidningen just nu och det är så att ...

(Herregud, tänkte jag, varför ringer dom nu först och berättar det. Vad ska jag göra åt det så här dags? Tidningen har ju redan gått i tryck.)

... och vi har faktiskt gjort om löpsedlarna så att vi fick med kriget och nu har vi skickat ut löpsedeln med tidningsbilarna och nu tänkte vi åka ut på stan och sätta upp löpet och Ström är också på väg hit och ska hjälpa till. Vi kom på att du kanske ville veta det, liksom.

(Herregud tänkte jag, vad har Mattsson hittat på nu igen då. Jag ska strypa den jäveln.)

- Bra, men nästa gång: ring mig innan, va?

Så slutade telefonsamtalet samma natt som USA:s krig mot Irak började.

Här är aktörerna i dramat den natten.

Falken heter Ingemar Falk och var då 22-årig sportjournalist på EP.

Mattsson heter Thomas i förnamn och var då en mycket påhittig 19-årig allmänreporter och före detta journalistaspirant som i princip hade vuxit upp på EP:s redaktion.

Ström heter Håkan i förnamn och har av någon anledning ett annat efternamn numera. Han var då 19 år och fotograf. Han var inte med från början den natten men ”råkade” vakna mitt i natten och slå på CNN hemma. Han bodde i

Bro. När han väl fattade att kriget brutit ut fattade han lika snabbt att Mattsson naturligtvis skulle vara på redaktionen.

Alltså anslöt Ström till det ungdomliga gardet. Här kunde historien ha varit slut, men icke.

Dagen därpå var Falk och Mattsson nattens hjältar och den ene dök för ovanlighetens skull upp på morgonmötet och såg så nöjd ut som grannens katt brukade göra när han just slukat traktens vackraste domherre.

Båda ynglingarna hade fäder då verksamma i samma bransch, men i en större grannstad.

Den ene fadern tipsade tidningen *Journalisten*, som tyckte att det var en kul grej att Enköpingsborna fick vakna till krigslöpsedlar.

Och nästan hela sidan 3 i Journalistförbundets eget organ är ju inte illa som platsannons betraktat.

Någon på *Expressen* läste *Journalisten*. *Expressen* erbjöd duon Mattsson & Falk sex-månaders vikariat på ren framåtanda. Duon nappade på betet och sa upp sig.

- Barnarov, skrek chefredaktör Gunnar ”Marino” Nilsson.

Man får vara glad att vi har Ström kvar, tänkte jag.

Vad hände sen?

Mattsson blev med åren chefredaktör på *Expressen*, Falk gjorde karriär på flera tidningar i Stockholm och Ström bytte namn till Wikström. Efter att ha jobbat bland annat på *Expressen*, *Aftonbladet* och *Sveriges Television* så är han numera chefredaktör på *Enköpings-Posten*.

Så kan det gå.

Roger Pettersson

Hwy 80 i Operation Desert Storm 1991
Bild från US armed forces

Föreningsgården Sommarro

Året var 1880 när trävaruhandlare Jacob Björnvall och hans maka Laura började bygga sitt sommarhem på mark, som då ägdes av Haga. 24 år senare köpte de marken fri. Familjen hade 11 barn och under somrarna tog de med sig några kor från Ena Gård, som de också ägde, en anställd från gården fick följa med, och på så vis hade de mjölk tillgången tryggad.

1929 lades huset ut till försäljning. Ingen köpare anmälde sig så huset hyrdes ut.

1938 köptes huset av familjen Arosenius.

1953 köpte Enköpings kommun Sommarro. Kommunen äger fastigheten fortfarande.

Från det året disponerade Länkarna gården i sju år. Därefter är DHR kontraktshavare på Sommarro. De handikappades Riksförbund, som det då nämndes, drev Sommarro som ett semesterhem. Då fanns kommunanställd personal, som kunde stötta och hjälpa till

I dag skriver man DHR som: Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet. Den kommunanställda personalen försvann under 1990-talet och därefter har DHR drivit gården med hjälp av personal genom arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Föreningen Funktionsrätt Enköping, FRE, driver gården sedan 2020 med de 16 medlemsföreningar, som ingår i FRE, tillsammans ca 1800 medlemmar.

Medlemsföreningarna arrangerar egna aktiviteter, som medlemsmöten, grillkvällar

och studieverksamhet. Andra föreningar och enskilda har möjlighet att hyra in sig på Sommarro, att övernatta inomhus är inte längre tillåtet, däremot står Sommarro värd för flera lägerskolor per år med tält i trädgården.

Kommunala verksamheter, som LSS-boenden, socialpsykiatri och äldreboenden hyr in sig för aktiviteter.

Sommarro kommer att vara öppet och bemannat under sommaren 2022 från 15/5 till 17/9.

Det är då möjligt att köpa kaffe mellan kl 11 och 16. Trädgården är öppen dygnet runt, bord och stolar finns utplacerade och det går bra att ta med egen kaffekorg och njuta av naturen vid sjökanten.

Denna sommar har det blivit möjligt att ha en anställd i köket under vardagarna tillsammans med någon medlem ur föreningarna, som då arbetar som volontär. Helgerna bemannas enbart av föreningsmedlemmar. Under pandemiosomrarna 2020 och 2021 sköttes Sommarro helt av volontärer.

Föreningarnas medlemmar kommer också att sköta gräsklippning och annat trädgårdsarbete. Om orken räcker till, vill man återställa trädgården i ursprungligt skick.

En av FRE:s medlemsföreningar, DHR, kommer att arrangera musikunderhållning på onsdagskvällar från 29:e juni och 8 onsdagar framåt. Förra sommaren byggdes en boulebana och man hoppas kunna genomföra en turnering med medlemsföreningarna och andra intresserade.

Många föreningsmedlemmar kan vittna om den rofyllda och avslappnande miljön, som läget vid sjökanten innebär, med de höga träden, grönskan och den trivsamma atmosfären.

Solveig Gustafsson med bistånd av *Maud Sundqvist*
Foto: *StigF* 2019

Recension av Putins krets

av Catherine Belton, övers. Manne Svensson
Bonniers 2020, ISBN 978-91-0018849-8

Detta är en tjock tegelsten på nästan 600 sidor om Putins väg till makten. Författaren har lång erfarenhet som korrespondent i Ryssland och har själv intervjuat ett stort antal ryska politiker och oligarker.

Putin var KGB-agent i Dresden under kalla kriget och byggde redan då upp ett stort kontaktnät som han sedan har utnyttjat. Efter *glasnost* kom han tillbaka till St Petersburg och började sin klättring mot makten. När Jeltsins okontrollerade kapitalism höll på att gå överstyr, lät dåtidens oligarker den färglöse Putin bli president, då han ansågs ofarlig. Med hjälp av sitt KGB-nätverk spelade han emellertid ut olika maktbärare mot varandra genom åtskilliga skenrättegångar för bl.a. skattebrott och blev själv alltmer maktfullkomlig. Detta är något som västvärlden genom bl.a. penningtvätt i hög grad är medskyldig till. Inte minst Donald Trump har fått stora penninggåvor.

Ingen vågar längre sätta sig upp mot Putin, när alla inom KGB-falangen är beroende av och nervöst bevakar varandra – även Putin själv.

StigF

Det är valår i år

Vi är cirka två miljoner seniorer i Sveriges befolkning. Hur kommer det kommande valet att återspegla det? Kommer kandidaterna kunna fånga upp de frågor som berör oss seniorer i vardagen?

Vi har inte haft så stor representation i de beslutande organen. Därför har vi äldre ett stort ansvar att ta kontakt med partiernas kandidater för att presentera för dem de viktiga frågorna för oss. För visst är det väl så att vi ofta känner oss utanför, att man talar över huvudet på oss. Tyvärr är det väl så att det finns en kraftig åldersdiskriminering. Men vår förmåga att tänka och känna slutar inte då vi fyller 65 år. Våra livs- och yrkeserfarenheter är viktiga att ta tillvara om vi ska få ett gott Sverige och Enköping att åldras i. Frågor som jag vill tala med partirepresentanterna om är:

Recension av Förortssnuten

av Hanif Azizi och Markus Lutteman
Bonniers 2021, ISBN 978-91-0018460-5

Denna bok innehåller två berättelser om samma iranska Mujahedinpojke från Irak. Han skickas 9 år gammal till Sverige tillsammans med sin lillebror för att få en trygg uppfostran. Avsikten var att han skulle återvända som soldat i befrielsearmén mot ayatollorna i Iran. Men istället blev han polis i Stockholm.

I vartannat kapitel beskriver författaren sin uppväxt och i vartannat sitt arbete som polis i Stockholms förorter. Både han själv och läsaren tvingas under vägs omvärdera sin syn på världen. Det blir flera kulturkrockar mellan olika världar där han med sin iranska bakgrund och svenska uppfostran ibland hamnar i knepiga situationer.

Boken innehåller en hel del kritik mot Sveriges oförmåga att inlemma människor från andra kulturer i det svenska samhället men författaren framför även konkreta idéer om hur situationen möjligen skulle kunna förbättras.

StigF

- De äldres ekonomi. Det kan t.ex. vara jämställdhetsfrågor, de som mest drabbar oss kvinnor. Vi som var hemma med barnen eller arbetade inom vård och omsorg med låga löner.
- Rätt till en bra bostad. På många vårdboenden bor ofta väldigt sjuka äldre, så därför krävs mycket utbildning och fortbildning av de anställda inom vården
- Att vi har behov av sociala kontakter också i det senare skedet i livet. Därför är lokaler för olika aktiviteter självklara krav vi kan ställa och fria resor med lokalbussarna.

Visst är det så att de flesta i Sverige lever ett bra liv som äldre, men det är viktigt att vi alla tillsammans försöker göra det ännu bättre. Vi måste använda vår rösträtt men också höja våra röster och ställa krav.

Berit Bergman

Studieprogram för SPF Seniorerna *Enabygden* hösten 2022

Information om varje enskild aktivitet finns nedan
För övrig information kontakta Studiekommittén

ANMÄLAN sker direkt till varje cirkel/aktivitetsledare per telefon eller mejl enligt nedan
PLATS i cirkelarna/aktiviteterna reserveras i den ordning som anmälningarna kommer in
KOSTNAD 100 kr per termin, om inte annat anges bankgiro nr 5947-0559, swish 123 230 8906
LOKALER Enligt anvisning vid varje aktivitet

Studiecirklar i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan

NYTTA OCH NÖJE med din mobil	1
Ledare	Gunnar Tallnäs
Telefon	076 817 0191
Mail	gunnar.tallnas@gmail.com
Rum	Vuxenskolan, Kyrkogatan 18
Dag	måndag, varje vecka
Tid	09.30-12,00
Start	10/10 – 14/11
Avgift	100 kr

DET GAMLA ENKÖPING	2
Ledare	Håkan Palm
Telefon	070 883 0842
Mail	hakan.palm@teleseum.se
Rum	Vuxenskolan, Kyrkogatan 18
Dag	onsdag, varje vecka
Tid	13.30-15.45
Start	21/9 – 23/11
Avgift	100 kr

FRAMSTÅENDE KVINNOR	3
Ledare	Berit Bergman
Telefon	0171 272 53
Mail	—
Plats	Vuxenskolan, Kyrkogatan 18
Dag	tisdag, jämn vecka
Tid	09.30–12.30
Start	20/9 – 13/12
Avgift:	100 kr

SÖDERMANLAND I	4
Ledare	Reine Fredengrener
Telefon	070 540 3630
Mail	reine@elstop.se
Plats	Vuxenskolan, Kyrkogatan 18
Dag	måndag, varje vecka
Tid	13.30-15.30
Start	29/8 – 26/9
Avgift:	100 kr

SÖDERMANLAND II	5
Ledare	Bo Holmgren
Telefon	0171 217 96, 070 832 8345
Mail	bobholmgren41@gmail.com
Plats	Vuxenskolan, Kyrkogatan 18
Dag	onsdag, jämna veckor
Tid	09.30-12.00
Start	5/10 – 30/11
Avgift:	100 kr

SÖDERMANLAND III	6
Ledare	Stig Forshult
Telefon	070 531 5388
Mail	stigforshult@gmail.com
Plats	Kryddgården, Källgatan 1 B, rum 2
Dag	torsdag, udda veckor
Tid	09.30-12.00
Start	29/9 – 24/11
Avgift:	100 kr

LÄSECIRKEL I	7
Ledare	Gunnel Sparrings
Telefon	070 531 3554
Mail	sparringsg@gmail.com
Plats	Kryddgården, Källgatan 1 B, rum 2
Dag	tisdag, udda veckor
Tid	13.30-15.45
Start	13/9 – 8/11
Avgift:	100 kr

LÄSECIRKEL II	8
Ledare	Irene Wiklund
Telefon	070 653 1686
Mail	irenewiklund@msn.com
Plats	Kryddgården, Källgatan 1 B, rum 2
Dag	måndag, jämna veckor
Tid	14.30-16.45
Start	19/9 – 14/11
Avgift:	100 kr

KORTSPEL**9**

Ledare Zsuzsanna Ström
 Telefon 076 255 8419
 Mail zsuzsanna.strom@gmail.com
 Plats Kryddgården, Källgatan 1 B, rum 2
 Dag tisdag, varje vecka
 Tid 9.30-12.30
 Start 30/8 – 6/12
 Avgift: 100 kr

BRIDGE**10**

Ledare Barbro Sandberg och Per Kjellin
 Telefon 072 681 5523, 070 517 7724
 Mail barbro_sandberg@hotmail.com
 Rum Bridgeklubben på Eriksgatan 12
 Dag onsdag
 Tid 14.00-15.00
 Start 14/9 – t.v.
 Avgift 100 kr

Friskvårdsaktiviteter**BOULE****31**

Ledare Pia Rosenberg
 Telefon 073 680 4727
 Mail pia.rosenberg52@gmail.com
 Plats Hökens grusplan utomhus
 Dag onsdag och söndag varje vecka
 Tid 09.00–12.00
 Start Pågår
 Avgift: 100 kr per termin, klot finns att låna

BOWLING**32**

Ledare Anita Lund
 Telefon 072 330 3097
 Mail torvald.lund@comhem.se
 Plats Bowlinghallen, Idrottshuset
 Dag måndag, varje vecka
 Tid 14.00–15.00
 Start Pågår
 Avgift: Betalas till Bowlinghallen

BORDTENNIS**33**

Ledare Peter Örberg
 Telefon 072 556 2237
 Mail piusredaktion@gmail.com
 Rum Kryddgården och Idrottshuset
 Dag tisdag o. fredag, resp. måndag o. torsdag
 Tid 08.00-09.30 resp. 16.15-17.45
 Start Pågår
 Avgift 200 kr per år

PADEL**34**

Ledare Lars Strandh
 Telefon 070 784 5110
 Mail strandh100@gmail.com
 Plats WAP Padel Arena, G. Dahléns gata 16
 Dag tisdag, varje vecka
 Tid 10.00–12.00
 Start Pågår
 Avgift: Betalas till WAP Padel Arena

Studiekommittén

Pia Rosenberg, *sammankallande*
 Fabriksgatan 13, 74532 Enköping
 Tel. 073 680 4727
 Mejl: pia.rosenberg52@gmail.com

Håkan Palm
 Fårticksgatan 111, 74945 Enköping
 Tel. 070 883 0842
 Mejl: hakan.palm@teleseum.se

Reine Fredengrener
 Bandygatan 9, 74536 Enköping
 Tel. 070 540 3630
 Mejl: reine@elstop.se

TIPSPROMENADER**41**

Ledare Anita Nehler m.fl.
 Telefon 070 660 1757
 Mail anita.nehler@hotmail.com
 Plats Joar Blå, parkeringen
 Dag onsdag, varje vecka tills vidare.
 Tid 14.00–15.00
 Start Pågår
 Avgift: 20 kr per gång

FÅGELSKÅDNING**42**

Ledare Sven Gustafsson
 Telefon 070 318 0851
 Mail gustafsson.s@outlook.com
 Plats Kryddgården, Källgatan 1B, + utomhus
 Dag torsdag, varje vecka, 5 ggr
 Tid 13.30-16.00
 Start April 2023
 Avgift: 100 kr

Hela cirkel/aktivitetsprogrammet ovan genomförs i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan

Covid-19

Nu pågår livet som vanligt igen – nästan. Men pandemin är inte över vare sig i Sverige eller i resten av världen, trots nedklassningen till icke-samhällsfarlig. Under våren har skett omfattande utbrott i både Kina och Hong Kong och även andra delar av världen är drabbade, särskilt där andelen vaccinerade är låg.

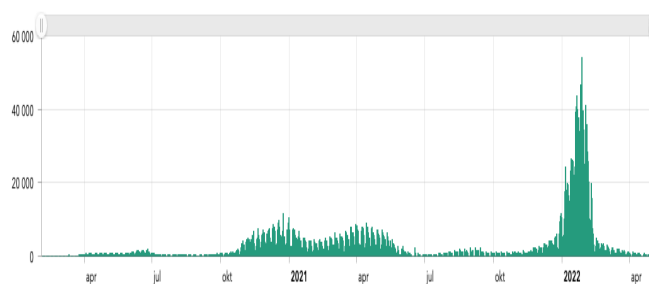
I Sverige erbjuds vaccination av alla från 12 års ålder. Vaccinationsgraden är över 85 %, vilket är ganska tillfredsställande. Emellertid är den nu förhärskande coronavarianten, *omikron*, så smittsam att mer än 90 % av befolkningen borde vara vaccinerad för att smittspridningen ska minska. Lyckligtvis är omikron inte så aggressiv som tidigare varianter, varför Sverige f.n. inte har någon överdödlighet på grund av covid-19. Omikron är emellertid inte ofarlig och fortfarande avlider några personer varje dag i sjukdomen. Den 22 februari dog hela 65 personer av 54 000 smittoregistrerade, men därefter har dödligheten rasat till nära noll. Ändå uppmanas alla att ta en tredje spruta, vilket nära 65 % redan har gjort, och alla över 65 år att komplettera med en fjärde. Sannolikt är det så att de flesta också bör vaccineras igen till hösten och även i fortsättningen.

Hur coronaviruset kommer att utvecklas i framtiden är det ingen som vet, annat än att mutationer sker så länge det finns smitthärdar någonstans i världen – även bland vilda djur. Sannolikt kommer nya varianter att vara mindre farliga än de nuvarande men helt säkert är detta inte. Dessutom kan helt nya virus med okända egenskaper uppstå på samma sätt som SARS-2. För sådant finns inga garantier över huvud taget.

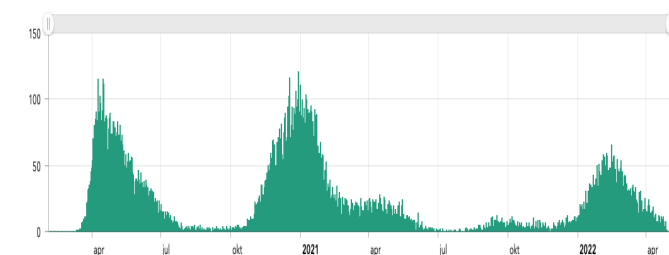
Hur SARS-2 uppkom är fortfarande okänt och omdebatterat. Mest sannolikt är ändå att den överfördes från fladdermöss via ett annat värd-djur som mårhund på någon matmarknad i Wuhan i Kina. Men kineserna vill fortfarande inte släppa in några kontrollanter på sina viruslaboratorier, vilket tyvärr skapar misstänksamhet. Inte minst som de har förstört eller hemlighåller viktiga prov som skulle kunna bevisa deras oskuld. Sådant bidrar till den osäkerhet som ännu råder.

Världen borde emellertid nu vara (för)beredd på att nya pandemier inte bara kan komma utan att detta är högst sannolikt. Ostasiens öppna matmarknader är en utmärkt grogrund för virus. Hur allvarliga de kan bli går inte ens att gissa, varför vi måste vara beredda på allt. Inget land förmår heller helt självt att möta alla framtida hot. Samarbete över nationsgränser är absolut nödvändigt och även samarbete mellan stat och näringsliv. Då klarar mänskligheten säkerligen att stå emot de flesta utmaningar.

Som nämntes i föregående *Enabygden* är det särskilt glädjande att det börjar komma läkemedel mot coronavirus, t.o.m. sådana som man enkelt skulle kunna andas in. Än så länge är de ganska dyra, men utvecklingen fortsätter. Allra bäst är om dessa läkemedel eller varianter även kan slå mot andra virussjukdomar, mot vilka vi f.n. nästan helt saknar motmedel.

Den övre grafen visar antalet sjukdomsfall per dag i Sverige från början av år 2020 t.o.m. apr 2022. Två tydliga toppar syns runt årsskiftet 2020/21 med närmare 10 000 fall, men ännu mycket högre, nästan 60 000 under januari 2022.

Den nedre grafen visar antalet dödsfall per dag under samma period. Där syns främst de många dödsfallen, över 100 per dag, under tidigare vågor 2020 och 2021. En viss ökning har skett under vintern 2022 med upp till 65 dödsfall den 22 februari men därefter en nedgång till nära noll.

Från Folkhälsomyndigheten

Sammanlagt har nästan 19 000 människor avlidit i Sverige i Covid 19 och globalt minst 6 miljoner. Det innebär en dödlighet här på ca 0,75 % medan den globalt är över 2 %.

StigF

Rapport från Kommunala Pensionärsrådet mars, maj -22.

Några punkter har varit återkommande vid varje möte. Det handlar om Vård och Omsorgsnämndens svårigheter att få tag på personal av alla kategorier. Man försöker på alla möjliga sätt att hitta personal särskilt som man nu i princip måste vara undersköterska som lägsta kompetens. Inför sommaren är problemen ännu större särskilt som regionens sjukhus drar ned på bemanningen och stänger avdelningar och kommunen får ta större ansvar.

Det andra ämnet som varit återkommande är förstås lokalfrågan för pensionärernas aktiviteter. Någon egentlig lösning på problemen har i dagsläget inte kommit fram. Vissa aktiviteter på Kryddgården kommer inte att ha lokaler där i fortsättningen, t.ex. snickeri, porlinsmålning. Dock kommer även fortsättningsvis A-salen vara tillgänglig för pingis och större möten om inte VoO bokar tiderna. Vid senaste KPR framkom att det varit ganska mycket förvirring om vilken nämnd eller förvaltning som haft ansvar för att lösa problematiken. Åtminstone är det så jag uppfattat saken.

Nu ska det dock ligga på Upplevelseförvaltningens bord att hitta en lösning. Kommunen har också i uppgift att undersöka möjligheterna till ett pensionärsföreningarnas hus och i den processen har föreningarna deltagit.

Andra ärenden som varit uppe är bl.a. kommunens Bostadsförsörjningsprogram som ska styra produktionen av bostäder kommande år. Senaste mötet fick vi en föredragning av berörda tjänstemän och efter att hört dem och läst förslaget anförde jag att man dels visar på hur antalet av oss som kommer att ha behov av lämpliga bostäder kommer att öka men inte på något egentligt sätt anger hur detta ska lösas. Överhuvudtaget nämns inte mycket om hur bostäder och områden bör utformas för det växande antalet pensionärer.

En annan punkt som är viktig är diskussionen om bl.a. KPR:s organisation och roll i kommunen. Det finns tydligen en ”demokratiutredning” under KS som har tankar på att lägga ned råden för särskilda grupper och i stället ha beredningar för olika geografiska

delar i kommunen. Detta motsatte vi oss alla från organisationerna även om vi också tycker att råden ska utvärderas och kanske få andra förutsättningar.

Carl-Erik Lind

KPR-representant SPF Seniorerna *Enabygden*

Digitalt utanförskap II, forts.

Riksrevisionen gjorde under 2021 en granskning av hur lättillgängliga olika statliga myndigheter är för dem som av olika orsaker inte kan eller vill bli digitala. Se RiR 2021:8. Här konstaterar man att tillgängligheten som regel är ganska god, men att knappval är besvärliga, att väntetiderna i telefon och vid personliga besök många gånger är oacceptabelt långa och att uppföljningen av kontakter med allmänheten alltför ofta är bristfällig. Detta är inte tillfredsställande. Här måste lagstiftaren ta sitt ansvar och säkerställa att vi alla, oavsett förutsättningar får den service vi har rätt till.

Bli digital

Med allt detta sagt, dvs att vi måste ha tillgång till klassiska analoga metoder att kommunicera med under lång tid framåt, finns det stora fördelar med att bli digital. Livet kan underlättas mycket och på många sätt och tekniken utvecklas hela tiden. Digitalisering är egentligen bara en fortsättning på vad som skett successivt under långt över 100 år, ja ännu längre om man går tillbaka till Gutenberg på 1400-talet eller t.o.m. till alfabetets första tid för över två tusen år sedan. För vem kan idag tänka sig att vara utan sådant som tidningar, el, rinnande vatten eller fjärrvärme i våra lägenheter. Men även radio, TV och telefon är nu vardagsvaror som faktiskt inte fanns bara ett par generationer tillbaka. Hur många hade el för 100 år sedan? Teknisk utveckling ska hjälpa, inte stjälpa.

Vi bör således så långt möjligt bejaka den tekniska och digitala utvecklingen som dessutom oftast innebär en bättre säkerhet trots allt som skrivs om databedragerier m.m. Utvecklingen är omöjlig att stoppa och är oss i de flesta fall till stor hjälp så länge den inte tvingas på oss. Detta gäller inte minst inom

vården, där digitalisering av journaler, provtagning, övervakning m.m. sparar mycket tid, tid som kan användas av läkare och sjuksköterskor till den viktiga personliga kontakten med patienterna. Ibland är det livsavgörande att få prata med en levande människa. Men även datorerna måste kunna prata med varann.

Här brister det tyvärr såväl i samarbetet mellan kommun och region som mellan olika regioner. Dessa använder märkligt nog flera olika datasystem för hantering av journaler, varför datautbyte går allt annat än sömlöst. En motsvarande brist i kommunikationen finns mellan sjukvården och apoteken, vars receptlistor många gånger är inaktuella, vilket kan vara en betydande riskfaktor. Här har sålunda digitaliseringen inte alls hängt med på det sätt den borde. Den ska användas där den gör nytta som vid snabb överföring och hantering av stora datamängder. För detta behövs digitala verktyg, medan det inte alls finns samma anledning att överdriva tekniken i kontakt med patienter och personal i olika funktioner.

Hör gärna: <https://digitalaseniorer.libsyn.com>.

Carl-Erik Lind, StigF

J.P. Johansson går igen

Efter cirka fyra år på sparlåga har J.P. Johansson-sällskapet vaknat till liv igen. Sedan man tvingades lämna Fanna och stänga den utställning som fanns där, har en arbetsgrupp på sex personer under ledning av *Stig L. Lundh* (bild) jobbat i det tysta med att söka nya lösningar. Tyvärr har kommunen inte velat

hjälpa till på annat sätt än att magasinera museiföremålen från den tidigare utställningen på Gjutaregatan.

Men nu har man äntligen funnit en åtminstone temporär lösning tack vara *Ola Bigelius* som generöst ställt en lokal i Stenvreten till förfogande under tre år framåt. Lokalen är stor nog att rymma såväl de flesta av föremålen från

det tidigare muséet som ett pentry och en kontors- och mötesdel. Allt är inte klart än, men nu kan man i alla fall bese utställningen och många av de föremål som karaktäriserade J.P. Johanssons verksamhet i Enköping i början på förra seklet. Ola Bigelius (bild) har varit mycket tillmötesgående och anpassat lokalen till de för museilokaler gällande kraven på temperatur och luft-fuktighet m.m. samt ställt upp med transport av de i vissa fall mycket tunga museiföremålen.

Ring 073 829 5875 för besök.

I denna lokal, där man kan ta emot skolklasser och andra besökande, hölls den 3 mars 2022 J.P. Johansson-sällskapet första årsmöte sedan 2018. Christer Löthegård presiderade med den äran. Arbetsgruppen redovisade sitt arbete och Rolf Jönsson ekonomin. Situationen är under kontroll, vilket tacksamt bekräftades av årsmötet. Detta valde också en ny styrelse om fem ledamöter med Stig L. Lundh som ordförande. Som avslutning berättade Ola Bigelius varför han engagerat sig för J.P. Johansson-sällskapet som varit viktigt för honom ända sedan uppväxten. Han fick en välförtjänt applåd.

Efter mötet kunde vi cirka 30-talet närvarande gå runt i lokalerna och se alla utställda föremål från Bahcos verksamhet, inklusive åtskilliga fotografier. Intressant nog hängde över entrén en räknesticka i jätteformat att användas i matematikundervisningen. Den hade J.P., som en tid var ordförande i Skolnämnden, skänkt till Enköpings skolor. Jag minns själv mina vedermödor med stickan, som var ett mycket praktiskt räknehjälpmedel, tills den försvann nästan över en natt i början på 1970-talet, när miniräknarna dök upp. Vem kan idag använda en räknesticka?

StigF text och foto

Majs kåseri

Ärva Yrken eller något tvärt emot?

Är det så att skomakaren blir vid sin läst?

Bengt 90 år

Kammarskrivare på gasverket, Anställd på HSB och sålde köksinredningar, Tollare folkhögskola ett år till föreståndare på ungdomsgårdar, katt- och hundpensionat. Backa Kvarn i Grillby från 1963-68 i storfamilj med sju äldre män som kom från psykiatri, utan bostad eller erfarenhet av att klara sig själva. Därefter behandlingshem i Villberga f.d. skola för unga psykiskt sjuka i 35 år. Här arbetade 25 anställda med 17 gäster. Ca 500 gäster mötte vi under 35 år.

Maj 86 år

Dans och dramapedagog i 20 år. Leg. psykoterapeut på KI. Handledare på Långbro ungdomsklinik och på Västerås neuros-avdelning. 17 års utbildning i KRT till grupp-terapeut och kroppsterapeut. Sex terminer på KI till individualterapeut, leg. psykoterapeut. Backa Kvarns behandlingshem till pension.

BARN

Peter med fru Gunbritt går båda mentalskötartutbildning i Uppsala, ett år på Backa med oss. Sadlar om till bilskollärare, öppnar egen bilskola, pluggar vidare så han undervisar på Yrkeshögskolan i psykologi, nu boende i Ystad. Två barn båda lärare. **Julia**: Montessori-lärare snart färdig speciallärare i Malmö. **Viktor**: lärare i Uppsala.

Maj i Klosterparken i Enköping

Bengt på skogspromenad i Indien

Lotta: Wiks folkhögskola, jobbade två år med oss på behandlingshemmet. Flytt till USA med maken John som gick på universitetet i Sthlm. Hon har följt ett par med Downs syndrom i många år. De har tre barn: Johanna bor i Sverige med sin sambo Stefan. Hon är elevassistent till funktionsnedsatta, sambon är IT-utvecklare. I USA bor sonen Jonathan som är biolog och Jenna är anställd på ett sjukhus med dem som ordnar ekonomin, skriftligt och muntligt.

Joakim är utbildad möbelsnickare, familjeterapeut, jobbade 15 år med oss. Sedan arbetsledare inom kommunens aktivitetscenter för arbetsnedsatta. Hans fru Åsa-Lill, utbildade sig inom diverse hantverk, var på Backa i sju år och är handledare för kommunens dagverksamhet för folk med olika handikapp.

Vi har åtta barnbarn: Dekormålare, Trädgårdsmästare, Kock, Musikhandledare, Två lärare. Vår familj är 26 personer. Nog har nästan alla fått intresse för folk med olika funktionsnedsättningar. Nu har vi många gemensamma frågor att diskutera kring matbordet när vi träffas.

*Maj Kinnbo, text och bild
född 1935*

Den gamla bilden

Den gamla bilden i nr 1 av *Enabygden*, var tagen 1914 av Anders Wilmansson, och visade Enköpings gamla nämndhus på Rådhusgatan 8. Det kallas även Hantverkshuset, eftersom Enköpings Fabriks- och Hantverksförening, bildad 1848, nu äger fastigheten.

Byggnaden uppfördes som stadshus (nämndhus) för Enköpings stad under åren 1904-05 i tre våningar och med stadsfullmäktiges sammanträdeslokal högst upp. I bottenplanet fanns då även ett postkontor. Efter kommun-sammanslagningen 1971 behövdes mer utrymme och ett nytt nämndhus (kommunhus) byggdes på Kungsgatan 42. Det är detta hus som nu rivs under våren 2022 efter nästan 50 år, medan det gamla står kvar efter över 100 år och lär göra så länge än.

Det gamla nämndhuset såldes 1973 till Enköpings Fabriks- och Hantverksförening. Större delen av huset hyrdes ut, medan den fina fullmäktigesalen gjordes om till mötesrum och festsal för föreningen. Här finns alla de gamla skråna representerade med sina vapen och symboler. Föreningen har ca 200 medlemmar och har sedan 1940 delat ut ett hundratal mästarbrev. Ordförande är Claes Brorsson.

Under åren har man haft åtskilliga hyresgäster som Medborgarskolan (nu på Kungsgatan), Enköpingshälsan (nu på Linbanegatan) och Nyföretagarcentrum (som är kvar). Sedan 2016 är kommunen tillbaka i fastigheten genom Vård- och omsorgsförvaltningen som hyr två våningsplan om 300 kvm vardera. En trappa ner finns en publikal som hyrs ut till möten och mindre konferenser.

Trots det ovana perspektivet kom det in flera korrekta svar. Bland dessa drog Redaktionskommittén en vinnare som blev *Barbro Sandberg*. Grattis. En lott kommer vid tillfälle.

Ny bildfråga

Här kommer ännu en gammal bild att identifiera. Den är som åtskilliga tidigare bilder hämtad från Enköpings museums arkiv som har en rik skatt av gamla bilder. Sålunda, var låg huset på det gamla fotot? Detta är taget 1904 av Anders Willmansson och föreställer

enligt fasadtexten *AB Enköpings Trädskola och Fröhandel* som låg på X-gatan nr Y.

Ja, på vilken gata låg detta nu försvunna hus?

Svaren vill vi ha in senast på fredag den **8 juli** 2022. Välkomna med era svar till redaktören "stigforshult@gmail.com" eller till brevlådan på Kryddgården: SPF Seniorerna Enabygden, Källgatan 1 B, 74935 Enköping.

Tyvärr är huvudentrén fortsatt låst, varför man måste gå in genom restaurangen, kl 11-14, om inte någon vänlig själ släpper in en genom huvudentrén, vilket inte är ovanligt.

Enabygden vinnare i Hjärnkoll i Uppsaladistriktet

Hjärnkoll är SPF:s frågesporttävling för tre-mannalag från alla föreningar som vill delta. Tävlingen avgörs så att alla distrikt tar fram en vinnare som går till Riksfinal i Stockholm. I år äger denna rum torsdagen den 13 oktober.

Enabygdens lag har deltagit sex gånger och äntligen vann vi. Laget består av Bo Holmgren, Sven Gustafsson och undertecknad. Frågorna handlar om allt från aktuella händelser till litteratur, musik, naturvetenskap m.m. Åran över vinsten ska i huvudsak tillfalla mina två kollegor som tidigare arbetat som lärare och har gedigna kunskaper om biologi, geografi och andra ämnen. Något har jag väl också bidragit men även stått för transporterna och administrationen.

Det har varit väldigt kul och spännande att delta tillsammans med mina två kamrater.

Carl-Erik Lind

Märtas klurigheter – svar

Det rätta svaret på de 20 frågorna i Märtas klurigheter i *Enabygden* nr 1 var:

- 1) Sverige, 2) Blåsippa, 3) 1937, 4) 1594-1632,
- 5) Eva Ludvigsen, 6) Köpenhamn, 7) 30 oktober,
- 8) Ängelholm, 9) Räknesvårigheter, 10) Asp,
- 11) Hunden, 12) 1899, 13) Åbergs museum,
- 14) Hugo Alfvén, 15) 1796, 16) Mustadsfors,
- 17) Fjärås, 18) 1906-52*, 19) Oskar, 20) Bröd

Detta hade flera läsare klurat ut. Bland de rätta svaret drog redaktionskommittén *Krister Andersson* som vinnare av en lott. Grattis!

*Fråga 18. 1952 lades järnvägen till Runhällen ner medan tågen gick till Heby fram till 1959. Tack till just Krister Andersson.

Märtas klurigheter sommaren 2022

1. Var hölls Sveriges första Riksdag?
a) Kalmar, b) Arboga, c) Stockholm
2. Vad hette Kar XII:s häst?
a) Grälle, b) Gallop, c) Brandklipparen
3. Uppfinnaren John Ericsons sista vilorum är i?
a) Filipstad, b) Örebro, c) Mariestad
4. Vilken är Jämtlands landskapsfågel?
a) Duvhök, b) Hökuggla, c) Sparvhök
5. Vad hette bultsaxens ”pappa”?
a) John Ericson, b) Jonas Byman, c) J.P. Johansson
6. Var finns Västmanlands spökslott?
a) Ängsö, b) Strömsholm, c) Tidö
7. Var föddes prins Daniel?
a) Ockelbo, b) Sundsvall, c) Örebro
8. Vilket år inträffade Stockholms blodbad?
a) 1511, b) 1520, c) 1535
9. Var står 91:an Karlsson staty?
a) Nässjö, b) Karlstad, c) Halmstad
10. Vad betyder K.-P.?
a) KamratPosten, b) Kompost, c) Kakproduktion

11. Var är Lotta Engberg född?
a) Överkalix, b) Timrå, c) Piteå
12. Ses Louvren i?
a) London, b) Paris, c) Rom
13. Vad är Nömmen, Mycklaflon och Yxningen för något?
a) Ortsnamn, b) Namn på sjöar, c) Bergsnamn
14. Vem har skrivit deckaren ”Betraktaren”?
a) Helene Flood, b) Elly Griffith, c) Cara Munter
15. Hur många år tar det ungefär för ett tuggummi att brytas ner i jorden?
a) 15, b) 20, c) 25 år
16. Sveriges vanligaste skräp på marken är?
a) Papper, b) Plastpåsar, c) Dryckeskärl
17. Vilket landskap förknippas med ädelfisk, hjortron och löjrom?
a) Norrbotten, b) Västerbotten, c) Lappland
18. Vilket år var dubbelspåret Stockholm-Uppsala färdigt?
a) 1895, b) 1898, c) 1900
19. Vad är en **Olinguito** för något?
a) Björn, b) Apa, c) Sköldpadda
20. Handbollen föddes för omkring 125 år sedan, men var?
a) Oslo, b) Köpenhamn, c) Malmö

Lycka till önskar

Kluriga

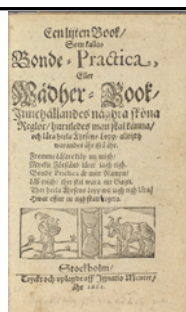
Svaren vill vi ha in senast på fredag den **8 juli** 2022.

Välkomna med era svar till redaktören ”stigforshult@gmail.com” eller till brevlådan på Kryddgården: SPF Seniorena Enabygden, Källgatan 1 B, 74935 Enköping.

Tyvärr är huvudentrén fortsatt låst, varför man måste gå in genom restaurangen, kl 11-14 eller vänta ut någon vänlig själ som öppnar huvudentrén.

Een lijten book som kallas **Bonde-Practica** eller **Wädher-Book** innehållandes någhra sköna reglor / huruledes man skal känna och lära heela åhrsens lopp / alltjijdh warandes åhr ifrå år.

Stockholm
Tryckt och uplagt aff Ignatio Meurer / år 1662

Fromme läsare köp nu migh /
Myckit förstånd lærer iagh tigh
Bonde Practika är mitt namn /
Läs migh, thet skal wara titt gagn.
Thet heela åhrsens lopp wil iagh tigh lära
Hwar effter tu tigh skalt regera

Sommartider

Ungefär när denna tidning kommer ut, så börjar sommarmånaden juni, åtminstone enligt den s.k. *Bondepraktikan**. Namnet kommer av den romerska gudinnan *Juno*, maka till den högste guden *Jupiter*. Hon var därmed alla gudars drottning och främst kvinnornas beskyddare.

Juni är spännande på andra vis genom att månaden riktigt kryllar av nordiska nationaldagar som Danmark den 5, Sverige den 6, Åland den 9, Island den 17, Grönland den 21 juni och så Norge som tjuvstartar redan den 17 maj, medan Färöarna får vänta till den 29 juli. Det är bara Finland och Sapmi som med sina nationaldagar den 6 december resp. den 6 februari inträffar utanför sommaren.

Vilka är flaggorna?

Sedan kommer juli, hömånaden, som tidigare hette *Quintilis*, den femte, men omdöptes för längesedan efter Gajus *Julius Caesar* i Rom. Mot slutet av juli drabbas vi av *fruntimmersveckan*, den 19-25 med namnsdagarna Sara, Margareta, Johanna, Magdalena, Emma och Kristina. Hur denna ansamling av kvinnliga namn har kommit till kan man fråga sig. Namnen i almanackan åsyftade ju från början främst katolska helgon och var därmed åtminstone till två tredjedelar män. Däremot är det nog bara ont förtal att fruntimmersveckan skulle vara extra regnig, snarare är det så att juli generellt är en regnig månad.

På motsvarande sätt hette augusti, skörde-månaden, tidigare *Sextilis*, den sjätte, men fick i Rom namn efter dess förste kejsare Augustus, vilket har följt med in i vår tid. Augusti förlängdes då också till 31 dagar. Kejsarens månad kunde ju inte vara kortare än konsul Julius Caesars. Den extra dagen togs från februari, som sedan dess bara har 28 dagar.

I det tidiga Rom började året den 1 mars (efter krigsguden Mars), varför numreringen av månaderna inte stämmer med den nuvarande ordningen. Sedan år 152 f.v.t. är emellertid den 1 januari årets första dag i västvärlden.

I *Apostlagärningarna*, kapitel 2:1-11 kan man läsa:

När pingstdagen hade kommit voro de alla samlade. Då kom plötsligt från himlen ett dån, som när en våldsamt storm drar fram och det fyllde hela huset där de satt. Tungor som av eld visade sig för dem och fördelade sig och satte sig på var och en av dem. Och de uppfylldes alla av den helige Ande och började tala främmande språk, allteftersom Anden ingav dem att tala.

Nu bodde i Jerusalem fromma judiska män från alla folk under himlen. Och när dånets hördes samlades folkskaran, och alla blevo mycket uppskakade, eftersom var och en hörde sitt eget språk talas. Hapna och förundrade sade de: ”Äro de inte galiléer, alla dessa som tala? Hur kan då var och en av oss höra sitt eget modersmål? Vi som äro parter, meder eller elamiter, vi som bo i Mesopotamien, Judéen eller Kappadocien, i Pontus eller Asien, i Frygien eller Pamfylrien, i Egypten eller Libyen åt Cyrene till eller äro inflyttade främlingar från Rom, vi som äro judar eller proselyter, kretenser eller araber – vi höra dem tala på vårt eget språk om Guds väldiga gärningar.” De voro alla mycket hapna och förvirrade och frågade varandra: ”Vad kan detta betyda?” Men andra sade hånfullt: ”De ha druckit sig fulla av sött vin.”

Detta ska vara orsaken till att den kristna världen firar pingst. Då kom Helige Ande till apostlarna och lät dem predika på många andra språk än de som de själva talade. Ända sedan övermodet att bygga Babels torn hade enligt *Första Moseboken*, kapitel 11:1-9 människorna på Jorden talat många skilda språk, varför de vanligen inte förstod varandra. På denna tid talade de flesta i Galiléen arameiska.

Men varför hade man samlats just på pingstdagen, innan pingsten ens var uppfunnen? Jo, det beror på att vid denna tid firas den judiska högtiden *Shavuot* till åminnelse av att Moses mottog de tio budorden. *Shavuot* var dessutom en skördefest.

Numera är pingst känd som *hänryckningens tid* och är en stor bröllophelg. Måhända finns det något samband, även om tungomålståndet är relativt ovanligt i våra dagar.

* *Bondepraktikan* gavs ut från 1662 till ca 1900 och var en handbok med råd och tips till bönder.

PP Sverige, Porto betalt

Ursprunget till namnet pingst är det grekiska ordet *pentikosti* som betyder den femtionde dagen efter påsk. Egentligen är det den 49e dagen, eftersom det ju är sju veckor mellan påsk och pingst. När ordet pentikosti myntades räknade man emellertid med innevarande dag som den första fram till den femtionde. Det är av samma orsak som uttrycket ”hvar åttonde dag” avser en vecka om sju dagar.

Eftersom påsk är en vandrande högtid blir pingst det också. Pingstdagen infaller tidigast den 10 maj och senast den 13 juni. I år, 2022, är pingstdagen den 5 juni. Det gör att annandag pingst nu åter blir helgdag om än tillfälligt. Denna röda dag togs bort från och med 2005, då nationaldagen, den 6 juni, istället blev vår andra profana helgdag.

Kring de flesta helgdagar har folktron skapat åtskilliga legender, dock få för pingst. Men enligt sörmländsk folktro brukade skogsrået och sjörået träffas under pingstnatten för en vild dans. Kor som kom i närheten kunde bli så skrärade att de slutade att mjölka. Detta gick att råda bot på om man sköt i kors tvärs över kons rygg med en skrotladdad bössa. Det lär ha fungerat, om bara kon överlevde och inte sprang till skogs.

Några veckor efter pingst inträffar sommarens största högtid, midsommar, som firas till åminnelse av *Johannes döparen*, Jesu kusin. Han halshöggs ca år 30 på begäran av kung Herodes Antipas hustru, *Mark 6:14-29*; även om önskemålet lär ha framförts av hennes dotter, danserskan Salome. Johannes ska ha varit sex månader äldre än Jesus och sålunda född den 24 juni. Detta är fortfarande *Johannes döparens dag* även om midsommardagen numera infaller på den närmast liggande lördagen, i år den 25 juni.

Midsommar och folktro hör ihop på många sätt. Denna helg har emellertid behandlats i ett tidigare nummer av *Enabygden 2020* och tas därför inte upp här igen.

Försommaren från pingst till midsommar är ofta en utmärkt tid för utflykter i det gröna liksom för vårfester av olika slag. Vädret är ofta relativt stabilt fram till midsommar, innan regnvädren ställer sig på kö över Storbritannien för att därifrån under juli och augusti kasta sig över inte ont anande svenska semesterfirare.

Lagstadgad semester har vi haft i Sverige sedan 1938. Då fick alla två veckor, dvs 12 dagar ledigt, vilket emellertid många tjänstemän haft långt tidigare, men nu fick alla samma rätt.

Redan innan dess hade förstas lärarna ferier i tre månader per år. Å andra sidan fick de flesta bara lön under nio månader. Någon gång under 1930-talet ändrades detta genom att lönen sänktes med 25 % och betalades ut under 12 månader, vilket blev samma totalbelopp.

Tre veckors semester fick alla 1951, även om några grupper som bl.a. gruvarbetare och nattarbetare hade gått före.

1963 förlängdes semestern ännu en gång till fyra veckor eller 24 dagar och från 1978 har vi 25 dagars semester. Det motsvarar 5 veckor, eftersom arbetsveckan nu är 5 dagar och inte 6 som förr. Av de fem veckorna får man spara en vecka under högst fem år för att kunna ta ut en längre sammanhängande ledighet.

Semestrande svenskar, Foto: *Gunnar Lundh 1939*

Detta och att många arbetstagare har längre avtalad semester än miniminivån gör att semestrarna numera är utspridda över året. Under 1950- och 60-talen lades vanligen den s.k. industrisemestern ut från cirka 1 juli och tre eller fyra veckor framåt. Under denna tid var Sverige till stora delar stängt till betydande förfång för bl.a. turistindustrin.

StigF